

“Το Πολυτεχνείο και ο Ναός”

Ως ένα απλό μέλος της ευρύτερης Πολυτεχνειακής Κοινότητας θα ήθελα να καταθέσω άποψη πάνω στο θέμα του Ιερού Ναού που έχει αποφασισθεί να ανεγερθεί στην Πολυτεχνειούπολη, με αφορμή και την πρόσφατη αναζωπύρωσή του μέσα από (θλιβερά) γεγονότα και (αξιολογώσιμα) σχετικά δημοσιεύματα.

Απευθύνομαι στον “ΠΥΡΦΟΡΟ”, γιατί πιστεύω ότι θέματα όπως η ύπαρξη (ή μη) Λατρευτικού Οίκου στο χώρο της Πολυτεχνειούπολης, οι διαδικασίες λήψης των σχετικών αποφάσεων και οι επιλογές που ακολουθούν παρόμοιες αποφάσεις, αφορούν κατά κύριο λόγο την ίδια την Πολυτεχνειακή Κοινότητα. Κατά συνέπεια, πιστεύω χωρίς ίχνος εσωστρεφικής διάθεσης ότι αυτά πρέπει να συζητούνται - πρώτα - “εντός των τειχών”. Όταν διαφεύγουν σε αλλότριους χώρους τότε εκτρέφονται οι προϋποθέσεις για δημιουργία ξένων κέντρων αποφάσεων και παράλληλα οδεύονται εκ του ασφαλούς σε εσφαλμένες εντυπώσεις. Επομένως, αν υπάρχει σήμερα λόγος να (επανα)συζητηθεί ή/και να (επανα)σχολιασθεί το θέμα, αυτό μπορεί να γίνει μόνο με τη βοήθεια των μέσων επικοινωνίας και αλληλοενθάρρυνσης που το Ίδρυμα ευτυχώς διαθέτει σε επάρκεια. Έτσι, διατείνομαι ότι ο ΠΥΡΦΟΡΟΣ αποτελεί το πιο ενδεδειγμένο βήμα προβολής απόψεων για θέματα όπως αυτή του Ναού του Πολυτεχνείου.

Η ανέγερση Ναού στην Πολυτεχνειούπολη έχει αποφασισθεί από τη Σύγκλητο (Σ 12.6.92). Για τους πιο πολλούς, αυτό ήταν πολύ φυσικό. Θεωρώ δηλαδή πολύ φυσικό, ένα Πνευματικό Ίδρυμα, όπως το ΕΜΠ που λειτουργεί σε μια χώρα, της οποίας η Ζωή και η Ιστορία ζυμώθηκε με αγώνες για Άμυνα, Πίστη, Προδοσία και Επιβίωση, να αποδέχεται σαν αυτονόητη και πηγαία την ανάγκη της ίδρυσης ενός αφιερώματος στο Υπέρτατο Ον, πάνω στο οποίο τα ανθρώπινα όντα που θέλουν να αποθέτουν

τη σκέψη της Ελπίδας και της Προσευχής τους, να μπορούν να το κάνουν.

Αξίζει επομένως κάθε έπαινος, τιμή και αναγνώριση στους πρωτεργάτες της ιδέας της ανέγερσης Ναού στην Πολυτεχνειούπολη.

Ανεξάρτητα από θρησκείες και δόγματα, η ανέγερση Οίκων Λατρείας πολλές φορές συνδέθηκε ιστορικά με την προσπάθεια του (ανήσυχου) ανθρώπινου πνεύματος για καλλιτεχνικά/κατασκευαστικά επιτεύγματα με διαχρονική εμβέλεια που ξεπέρασε τη στενή θρησκευτική αποστολή τους και τα κατέστησε κλασικά αριστουργήματα. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι τα τρανότερα καλλιτεχνήματα στο χώρο της Αρχιτεκτονικής συνδέονται κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο με τη Λατρευτική Ιδέα. Ίσως να συνέβαλε σε κάτι τέτοιο και το γεγονός ότι οι ταλαντούχοι δημιουργοί τους ήθελαν μέσα από τα δημιουργήματά τους να διατυπώσουν αξίες, να εξωτερικεύσουν εσωτερικές ανησυχίες τους, ακόμη και γενικότερες ιδεολογικές θέσεις, πέραν από στενά θρησκευολογικά θέσμινα και λατρευτικούς περιορισμούς.

Χωρίς αμφιβολία, το θρησκευτικό συναίσθημα του Ναού μας είναι έντονο. Το βλέπει κανείς στο πλήθος των Οίκων Λατρείας των πόλεων και των χωριών καθώς και στις χιλιάδες ταξωκλήσια που κατακλύζουν την ύπαιθρο. Και είναι αυτά ακριβώς τα “ξάμνια” όπως τα αποκαλούν - που διεγείρουν τον επισκέπτη- προσκυνητή και τον προτρέπουν για επικοινωνία με το Θείο και Υπέρτατο Ον. Αλλά, ταπεινά οικοδομήματα, τα περισσότερα βγαλμένα από τα επιδέξια χέρια λαϊκών μαστόρων, φτιάχτηκαν είτε για να θεραπεύσουν λατρευτικές ανάγκες είτε και για να αποδώσουν κάποιο τάμα ή κάποια υπόσχεση.

Όμως το πιο θαυμαστό στην περίπτωση αυτή είναι η κλίμακα, μεγέθους των μικρών αυτών εκκλησιών που τόσο ταιριάζει στο ελληνικό τοπίο με τις συχνές γαιοφυσικές του εναλλαγές. Είναι σαν να θέλουν να αποδείξουν

(και το αποδεικνύουν περίτρανα) ότι η Μεγαλοσύνη δεν ταυτίζεται κατ’ ανάγκη με το μεγάλο μέγεθος!

Και το ακόμα πιο θαυμαστό είναι η απόλυτα αρμονική ένταξή τους στο φυσικό περιβάλλον, λες και το τελευταίο περιέμενε τη δική τους παρουσία για να ολοκληρώσει την αρμονία του!

Στην περίπτωση του Ναού της Πολυτεχνειούπολης τα πράγματα βέβαια είναι κάπως διαφορετικά και απλούστερα. Το ζητούμενο εδώ πρέπει να είναι κατά την προσωπική μου γνώμη αντιπροσωπευτικό μιας άποψης που συμπορεύεται - ή πρέπει να συμπορεύεται - με την “αρχιτεκτονική φυσιογνωμία” της Πολυτεχνειούπολης, την ερευνητική ανησυχία και ενόραση των ανθρώπων του Ίδρυματος, και το άενα “Πολυτεχνειακό” γίνεσθαι μέσα από την αναζήτηση της αλήθειας, θα τολμήσω να υποστηρίξω. Ο ναός του ΕΜΠ μπορεί επίσης να είναι ατομικό καταφύγιο του καθενός από μας που θέλει σε στιγμές περιόχησης και περισυλλογής να βρεθεί μόνος σε περιβάλλον κατάλληλο για διαλογισμό.

Αν τα παραπάνω συνιστούν τις “ηθικές προδιαγραφές” πάνω στις οποίες μπορεί να στηθεί μια μελέτη ανέγερσης ενός Ναού, θα πρέπει να συμπληρώσουμε κάτι πολύ πιο σημαντικό για ένα ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα, την ανάγκη δηλαδή το ιερό οικοδόμημα να ευνοεί ένα πνεύμα που με τη σειρά του θα εκφράζει θρησκευτική πίστη πέραν (και μακριά) από στενά δογματικές ιδεοληψίες και είναι πολλά τα σχετικά παραδείγματα που θα μπορούσαν να αναφερθούν. Είναι, ίσως, αυτή ακριβώς η ιδέα που έχει επικρατήσει στη “διεθνή πανεπιστημιακή πρακτική” και που έχει οδηγήσει στη συνήθεια της παρουσίας σε κάθε πανεπιστημιούπολη ενός παρεκκλησίου, στη διάθεση καθενός που θα επιθυμούσε στιγμές προσωπικής απομόνωσης, περισυλλογής και προσευχής!

Ν. Κουμούτσος

Προϊστάμενος Γραμματέας ΕΜΠ